

★ GOUDA ★
★ 750 ★

1272 - 2022



Jaarstukken 2017



gemeente
gouda



3.5 Ruimtelijke ontwikkeling

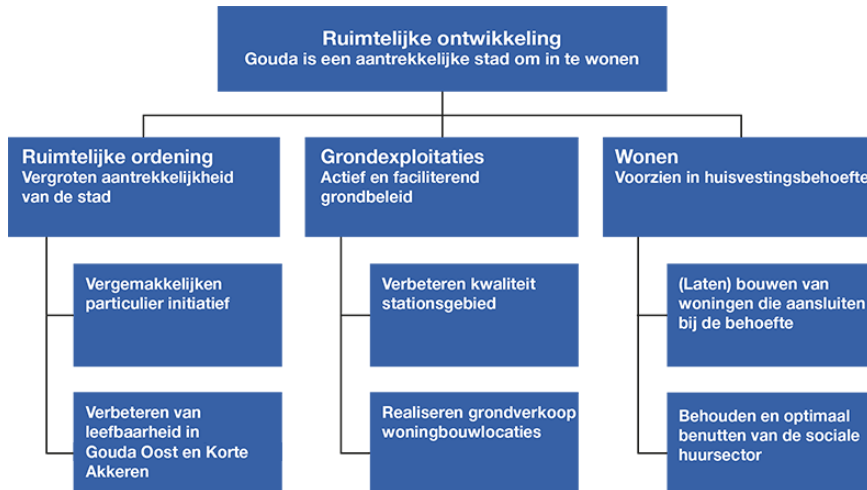
Bij de foto:

Ondernemers en de gemeente trekken samen op bij de gebiedsaanpak Goudse Poort.

Over het programma:

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen bijdragen aan een stad waarin het goed wonen, werken en recreëren is. De gemeente scheidt de ruimtelijke randvoorwaarden en mogelijkheden voor adequate huisvesting en een woon- en leefomgeving waarbinnen iedereen zich veilig en prettig voelt. Dit gebeurt door maatregelen te nemen voor de korte termijn en door het creëren van de juiste voorwaarden voor de langere termijn. Inwoners krijgen zelf ook de ruimte voor initiatieven om hun eigen woonomgeving te verbeteren. Om de woningvoorraad in Gouda in kwantitatief en in kwalitatief opzicht te laten groeien wordt intensief (verder) gewerkt aan de projecten Westergouwe, Middenwillens en de wijkontwikkeling in Gouda-Oost en Korte Akkeren. Ook is in 2017 een Welstandsnota afgerond en zijn voor de komende jaren met woningcorporaties prestatieafspraken gemaakt.

3.5.1 Wat heeft Gouda bereikt?



3.5.2 Wettelijk voorgeschreven beleidsindicatoren

Nr.	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland	Bron
1	WOZ-waarde woningen	duizenden euro's	2013	192	223	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2014	182	211	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2015	173	206	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2016	176	209	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
			2017	179	216	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
2	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2015	5,5	6,4	ABF - Systeem Woningvoorraad
3	Demografische druk	%	2017	70,9	69	CBS - Bevolkingsstatistiek
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	euro	2017	939	644	COELO, Groningen
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	euro	2017	1006	723	COELO, Groningen

Nr.	Indicator	Toelichting
1	WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
2	Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
3	Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
4	Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
5	Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.

3.5.3 Wat heeft de gemeente ervoor gedaan?

Ruimte voor particulier initiatief

Het bieden van ruimte aan plannen van ondernemers en bewoners is erg belangrijk. Hierbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat zoveel mogelijk flexibel met bestemmingen en het afwijken daarvan wordt omgegaan. Zodat bijvoorbeeld transformatie van leegstaande gebouwen naar woningen mogelijk wordt gemaakt. Er wordt meege gedacht met bouwinitiatieven om tot haalbare en creatieve oplossingen te komen. Er wordt naar gestreefd binnen vier weken duidelijkheid te bieden over de haalbaarheid van het initiatief en inzicht te geven in de te volgen procedure. Hierbij is sprake van een brede integrale beoordeling. Bij herzieningen van bestemmingsplannen wordt veel aandacht besteed aan het zoveel mogelijk flexibiliseren van de planregels.

In 2017 is de nieuwe welstandsnota vastgesteld. Hiermee is het welstandstoezicht gemoderniseerd en is er minder regeldruk. De vrije kavels in Westergouwe zijn hiervan een voorbeeld.

Ruimtelijke plannen

Verschillende postzegelbestemmingsplannen zijn vastgesteld zoals het bestemmingsplan Goejanverwelledijk 40-42 en bestemmingsplan wijkwinkelcentrum Goverwelle. Ook heeft het college, bijvoorbeeld bij het project Bunderhof 2, de coördinatie regeling toegepast. Deze regeling maakt het mogelijk om de besluiten behorende bij een ontwikkeling gezamenlijk voor te bereiden en te coördineren en gelijktijdig bekend te maken. Het doorlopen van deze procedure heeft tot

gevolg dat tevens bundeling van rechtsbescherming plaatsvindt. Hierdoor hoeft een belanghebbende burger slechts tegen één besluit rechtsmiddelen aan te wenden.

Ook is een start gemaakt met de actualisering van de bestemmingsplannen Boerhavekwartier en Spoorzone. Voor bestemmingsplan Spoorzone zal een ruimere bestemming worden opgenomen zodat ook maatschappelijke voorzieningen en woningbouw tot de mogelijkheden behoren.

Omgevingswet

Met de informatie die reeds bekend is over de Omgevingswet, wordt gewerkt aan de verkenning van de gevolgen voor Gouda, wat in 2018 zal resulteren in een programmaplan. Bij deze verkenning is samengewerkt met de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH). Ook zijn veel ideeën uitgewisseld met regiobijeenkomst op speciale bijeenkomsten over de omgevingswet. Op uitnodiging van de gemeente Gouda is met inwoners, ketenpartners en medewerkers een sessie 'omgevingswet voor dummy's' gehouden.

Gouda bereidt zich ook voor door te experimenteren en te digitaliseren. GOUDasfalt is officieel aangedragen als pilotgebied voor het opstellen van een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte onder de Crisis- en herstelwet. Ter voorbereiding op het Digitaal Stelsel Omgevingswet zijn er nieuwe mogelijkheden voor inwoners en ondernemers om geo-informatie te raadplegen via de website van Gouda. Ook is er gewerkt aan het actualiseren en digitaliseren van de laatste bestemmingsplannen via www.ruimtelijkeplannen.nl en aan een Cultuurhistorische Basiskaart (CHBK).

Aangenaam wonen voor iedereen

Prestatieafspraken

In 2017 zijn de onderhandelingen over nieuwe (meerjarige) prestatieafspraken voor de periode 2017 tot en met 2020 op basis van de Woonvisie Gouda 2015-2020 afgerond. Het gaat om de bijdragen van de woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland aan het woonbeleid. Voor het eerst hebben de huurdersorganisaties van deze woningcorporaties de overeenkomst als gelijkwaardige partijen meeondertekend. Daarnaast heeft het college met deze woningcorporaties en Woonzorg Nederland die ook in de stad actief is, overeenstemming bereikt over hun concrete investeringsbijdragen aan het woonbeleid voor 2018 met een doorkijk naar de vier daaropvolgende jaren.

Woningbouw

Net als in voorgaande jaren heeft de gemeente ook in 2017 met woningcorporaties en marktpartijen gewerkt aan de opgave voor de invulling van betaalbaar wonen, zowel in de huursector binnen het sociale en geliberaliseerde prijssegment als in de koopsector. Het was een topjaar voor de woningbouw in Gouda met de oplevering van 507 nieuwbouwwoningen in verschillende prijsklassen. Westergouwe en Middenwillens hadden daarin een aanzienlijk aandeel. Zo werden in Westergouwe 178 woningen, waaronder 42 sociale huurwoningen, en in Middenwillens 99 woningen opgeleverd. De contouren van deze nieuwe delen van Gouda worden steeds zichtbaarder. Ook voor de zelfbouwkwavels in Westergouwe bestond in 2017 veel belangstelling. Eind 2017 waren in beide gebieden ook diverse woningen in aanbouw en voorbereiding genomen. In Gouda-Oost werd in 2017 de Telderstoren (22 sociale huurappartementen) opgeleverd.

(Ver)nieuwbouw vond ook plaats in de vorm van meerdere transformatieprojecten zoals het Kaaspakhuis, Rijksadministratie, de Ambachtsschool en het voormalig Stadskantoor aan de Agnietenstraat

Gouda kent drie actieve grondexploitaties die een jaarlijkse actualisatie in het Meerjarenperspectief grondexploitatie kennen. In 2017 zijn de financiële voorzieningen verlaagd door diverse meevallers en rentevoordelen. Het financiële risico voor de gemeente wordt lager door toenemende zekerheden over de opbrengsten en kosten van de lopende exploitaties.

In 2017 is de Regionale Projectenlijst Woningbouw geactualiseerd en vanuit de regio aangeboden aan de provincie. Deze is door de provincie aanvaard als onderbouwing van de eerste trede van de Ladder voor duurzame verstedelijking in het kader van bestemmingsplannen voor woningbouw. Verder continueerde Gouda haar deelname aan de City Deal 'Binnenstedelijk bouwen en transformatie' en nam deel aan de provinciale verstedelijkingsdiscussie.

Monitoring en analyse

Verder is in 2017 de Kernpublicatie Woon 2015 in regionaal verband opgesteld. Hierin zijn de uitkomsten van het landelijke Woon Onderzoek Nederland 2015 voor de regio Midden-Holland en de gemeenten Gouda en Waddinxveen beschreven. Ook heeft de regio een aantal analyses laten uitvoeren waarin ook op Gouda werd ingezoomd.

Verbeteren leefbaarheid in wijkontwikkelingswijken Gouda Oost en Korte Akkeren

De woningvoorraad en de leefbaarheid in Korte Akkeren zijn door de gezamenlijke inspanningen van de gemeente en de woningcorporaties al sterk verbeterd. Het bestemmingsplan voor het Middengebied bij de De Rijkestraat is inmiddels vastgesteld, de ruimtelijke procedure voor het plangebied Van Heuven Goedhartsingel wordt op korte termijn gestart. In 2017 is gestart met de nieuwbouw van woningen aan de Roerdompstraat.

De opgave in Gouda-Oost is nog steeds groot. Ook hier blijft de gemeente, net als in Kort Akkeren, samen met de twee betrokken woningcorporaties (Woonpartners Midden-Holland en Mozaïek Wonen) werken aan vernieuwingen en zet daarbij

landelijke wijkaanpakmiddelen, een beperkte financiële reserve Wijkontwikkeling en een deel van het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing in. Ook levert de gemeente een financiële bijdrage door middelen voor het ophogen van de openbare ruimte in dit gebied in te zetten. De komende jaren zal een verkenning plaatsvinden of en in welke andere gebieden op termijn een herstructureringsopgave ligt. De gemeente houdt een vinger aan de pols als het gaat om de leefbaarheid van de verschillende buurten en wijken.

De Leo Vromantoren (aandeel sociaal 50%) en het deelgebied Zuidelijk Stempel West zijn opgeleverd, met uitzondering van de in aanbouw zijnde Georgina Sanderstoren (66 sociale huurappartementen). De aanleg van het Anne Frankplantsoen is in uitvoering genomen, waarmee de wijk meer groen krijgt. De bestemmingsplanprocedure voor het deelgebied Van Heuven Goedhartsingel / Bernadottelaan is gereedgekomen voor bestuurlijke vaststelling in de raad. In 2017 zijn ook stappen gezet in de planontwikkeling van het Zuidelijk Stempel-Oost, Gedenklaan en de Oversteek, de verbinding tussen de supermarkten en het Anne Frankplantsoen. Daarnaast is de onteigeningsprocedure voor de panden in de De Rijkestraat in gang gezet.

Verbeteren kwaliteit Stationsgebied, samen met betrokkenen komen tot een gezamenlijk uitvoeringsplan

Op uitnodiging van het Bewonersinitiatief Zuidelijk Stationsgebied is een structureel overleg ontstaan waaraan naast de gemeente ook de NS, Prorail, IBUS (als vertegenwoordiger van de Goudse Verzekeringen), Bunnik, Blauwhoed en Woonpartners deelnemen. In 2015 heeft de gemeente de keuze gemaakt het busstation aan de zuidzijde te behouden. In 2016 is samen met NS / Prorail en het Bewonersinitiatief de ruimtelijke en financiële haalbaarheid onderzocht van een geoptimaliseerd busstation in zuid in combinatie met nieuwe fietsenstalling, aanpassingen van het stationsgebouw en herinrichting van de openbare ruimte van het stationsplein en Vredebest. Dit krijgt zijn vervolg in 2017.

De woningvoorraad en de leefbaarheid in Korte Akkeren zijn door de gezamenlijke inspanningen van de gemeente en de woningcorporaties al sterk verbeterd. Op enkele plekken worden oude schoollocaties omgezet in woningbouw. De appartementen en de openbare ruimte in de Herenstraat zijn opgeleverd. Eind 2017 waren de woningen aan de Roerdompstraat in aanbouw.

Eind 2017 is met Dura Vermeer overeengekomen dat vanaf eind 2018 voor het eerst in Gouda op grote schaal zogenaamde nul-op-de-meterwoningen zullen worden gebouwd. Deze huizen wekken al de benodigde energie zelf op en zijn niet aangesloten op aardgas.

Huisvesting vergunninghouders

De gemeentelijke taakstelling voor huisvesting asielzoekers met een verblijfsvergunning ('vergunninghouders') bedroeg 96 personen. Daarnaast was er een in te lopen achterstand van 15 personen. In nauwe samenwerking met vooral de woningcorporaties zijn er in 2017 uiteindelijk 113 vergunninghouders gehuisvest. Daarmee is de taakstelling gehaald met een kleine voorsprong van 2 personen.

In 2017 is het experiment 'woning delen' voortgezet. Hierbij worden twee individuele vergunninghouders tijdelijk in één woning gehuisvest in afwachting van de overkomst van overige gezinsleden. Het gaat in het experiment om een tweetal corporatiewoningen.

Uitstroomwoningen

In 2016 maakten de samenwerkende gemeenten in de regio Midden-Holland afspraken over het beschikbaar stellen van woningen aan ex-gedetineerden, mensen die moeten uitstromen uit de maatschappelijke opvang of vanuit tijdelijk verblijf en beschermd wonen. Op basis hiervan hebben de woningcorporaties Mozaïek Wonen en Woonpartners Midden-Holland in 2017 in Gouda 28 reguliere woningen - met een zorgdakconstructie - via bemiddeling aan dit soort huishoudens verhuurd. Daarmee is de taakstelling voor Gouda gehaald met een voorsprong van 3 woningen.

Omschrijving	Streefwaarde	Stand 2017
Aantal woningen waarmee de voorraad is toegenomen door nieuwbouw na aftrek sloop	Toename van minimaal 220 woningen per jaar tot 2020	504*
Binnenlands migratiesaldo	Minimaal 0 per jaar	737*

Bron cijfer CBS Statline

3.5.4 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doet ze door taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening uit te voeren in opdracht van onder andere Gouda.
Bedrijfschap Regio Gouda	Het Bedrijfschap regio Gouda ontwikkelt in opdracht van de gemeenten Gouda, Waddinxveen en Zuidplas het regionale bedrijventerrein Gouwe Park.
Grondbank RZG Zuidplas	Grondbank RZG Zuidplas heeft tot 2011 strategische grondposities verworven in de Zuidplaspolder voor een integrale gebiedsontwikkeling van dit gebied. Vanwege de economische terugval zijn daarna de grondaankopen beëindigd. Nu voert de grondbank een beleid, gericht op verkoop van de verworven gronden. De deelnemers aan de Grondbank richten zich op een zo gunstig mogelijke waardeontwikkeling van de gronden.

Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel)

De afdeling BWT ziet toe op veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Zij doet dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening.

Ook handelt de ODMH de aanvragen om een omgevingsvergunning op grond van de Wabo en andere wetgeving af. Een omgevingsvergunning kan betrekking hebben op meerdere activiteiten, zoals bouwen, slopen, kappen, reclame, aanleg, inritten en brandveilig gebruik, etc.

De ODMH verzorgt tevens het toezicht op de bouw. Op grond van beleids- en uitvoeringsplannen wordt bepaald welk toezichtniveau noodzakelijk is per verleende omgevingsvergunning of activiteit. Naast toezicht voert de ODMH ook de handhaving uit.

De ODMH heeft in 2017 onder anderen 450 omgevingsvergunningen (bomenkap, (ver)bouw, etc. verleend), 270 sloopmeldingen afgehandeld en toezicht gehouden op bouwprojecten, zoals o.a. in Westergouwe. Verder 115 klachten over overlast/hinder behandeld en samen met externe partijen als politie/brandweer, etc. diverse integrale controles uitgevoerd (horeca, hennepkwekerijen, etc.).

Bedrijvenschap Regio Gouda

Gouwe Park heeft in 2017 ca. 3 ha verkocht aan bedrijfskavels waardoor zich nieuwe bedrijven in de Goudse Regio hebben kunnen vestigen en bestaande bedrijven uitbreidingsmogelijkheden kregen. Dit komt de groei van de werkgelegenheid ten goede.

In 2017 zijn zes verkochte kavels juridisch getransporteerd; hiermede is een oppervlakte gemoeid van 25.971 m² uitteefbare grond. De hiermee samenhangende verkoopwaarde van de grond bedraagt € 5,6 mln.

Grondbank RZG Zuidplas

De Grondbank Zuidplas heeft haar gronden in beheer zo goed mogelijk verpacht om tijdelijke inkomsten te verkrijgen. Door deelname in de Grondbank heeft Gouda beperkte invloed op de regionale woningbouwopgave. Door de gemeenten Zuidplas en Rotterdam en de provincie Zuid-Holland is in 2017 een verkenning uitgevoerd om zicht te krijgen op de woningbouwopgave voor de Zuidplas.

De Grondbank heeft ca 300 ha gronden in bezit. Door de verkenningen door de gemeente Zuidplas in overleg met de gemeente Rotterdam en provincie Zuid-Holland zijn er in 2017 feitelijk geen initiatieven ('no-regret besluiten') geweest om planologische wijzigingen van de gronden van de Grondbank te bewerkstelligen. Initiatieven over de verkoop van haar gronden voor gebiedsontwikkeling zijn in het kader van de 'no-regret besluiten' door de verkenningen aangehouden. In 2017 heeft een beperkte verkoop van een aantal kleine percelen plaatsgevonden.

3.5.5 Wat heeft het gekost?

3.5.5.1 Overzicht exploitatie

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	Begroting 2017	Begroting 2017 na 3e wijziging	Rekening 2017	Vershil rekening t.o.v. begroting na wijziging
Lasten				
PG Grondexploitaties	9.356	11.395	7.867	3.528
PG Ruimtelijke ontwikkeling	1.934	2.070	2.069	1
PG Wonen	2.613	4.818	4.077	742
Totaal lasten	13.903	18.283	14.012	4.271
Baten				
PG Grondexploitaties	-9.356	-11.607	-11.393	-214
PG Ruimtelijke ontwikkeling	-677	-710	-873	163
PG Wonen	-1.272	-2.709	-2.436	-273
Totaal baten	-11.305	-15.027	-14.702	-324
Saldo van baten en lasten	2.598	3.257	-690	3.947
Toevoegingen aan reserves (lasten)	175	175	175	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)		-733	-163	-569
Gerealiseerd resultaat	2.773	2.699	-678	3.377

3.5.5.2 Verschillenverklaring exploitatie

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Grondexploitaties	3.528.000	V		214.000	N	
Voor de drie grondexploitaties Westergouwe, Middenwillens en Spoorzone zijn in het verleden verliesvoorzieningen gevormd. Deze zijn in 2017 gedeeltelijk vrijgevallen. Het netto positieve effect komt uit op € 3.170.000.	3.384.000	V	I	214.000	N	I

Omschrijving (bedragen * € 1)	Lasten	V/N	I/S	Baten	V/N	I/S
Grondexploitaties worden soms afgesloten voordat alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Dit is om renteverliezen te voorkomen. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden worden nazorgbudgetten gereserveerd. In 2015 is de grondexploitatie van de Jan Verswollezone afgesloten. Alle werkzaamheden zijn in 2017 afgerond waarmee het restant van het nazorgbudget kan vrijvallen.	60.000	V	I			
De nazorgbudgetten van de in 2012 afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in een reserve gestort. De kosten blijven in 2017 achter bij de raming waardoor een voordeel ontstaat.	70.000	V	I			
Overig	14.000	V	I			
Ruimtelijke ordening	1.000	V		163.000	V	
Bouwen - beheer gronden: het nadeel wordt veroorzaakt door achterblijvende gronduitgiften van openbaar (snipper)groen en gemaakte voorbereidingskosten van potentiële ontwikkellocaties. Twee grote transacties die in 2017 zijn afgerond worden in 2018 overgedragen.	73.000	N	I			
Bestemmingsplannen: Bij het Actieprogramma is een budget van € 60.000 beschikbaar gesteld in verband met de procedurewijziging van het bestemmingsplan Spoorzone. Van dit budget resteert € 55.000. Voorgesteld wordt om dit budget in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.	55.000	V	I			
Anterieure overeenkomsten: Ter dekking van kosten is € 163.000 uit anterieure overeenkomsten ontvangen. Dit bedrag was niet geraamd.				163.000	V	I
Overig	19.000	V	I			
Wonen	742.000	V		273.000	N	
Overhead: Vanaf de begroting 2017 worden de overheadkosten in een afzonderlijk programma verantwoord. Bij de totstandkoming van de jaarrekening cijfers is scherp gekeken welke lasten wel en welke niet tot de overhead behoren. Hierdoor zijn er verschillen ontstaan tussen de begroting en de realisatie. In de realisatie wordt meer als overhead aangemerkt dan in de begroting, hierdoor is er een tekort op het programma overhead en is er binnen de functionele programma's sprake van een overschot.	219.000	V	I			
Bouwleges: In 2017 zijn de inkomsten uit bouwleges achtergebleven. Dit heeft te maken met zowel de versnelling die eind 2016 gemaakt is (zodat de vergunningsinkomsten in 2016 vielen) als het opschuiven van vergunde bouwprojecten van 2017 naar 2018 (waarbij de inkomsten uit bouwvergunningen in 2018 vallen).				433.000	N	I
Stedelijke Vernieuwing - Wonen boven Winkels: Beschikkingen uit voorgaande jaren hebben nog niet tot een afrekening geleid. Voorgesteld wordt om deze post in 2018 opnieuw beschikbaar te stellen.	98.000	V	I			
ISV3-WonenBovenWinkels: De kostenverantwoording op definitieve beschikkingen voorgaande jaren en 2017 komt ten laste van het rekeningresultaat. Het verrekenen van deze kosten met de ISV-bijdrage sluit niet aan bij de gemaakte bestuursafspraken.	157.000	N	I			
Wijkontwikkeling: Het saldo van zowel het voordeel op de lasten als de baten wordt met de gelijknamige reserve verrekend. Voor 2017 geprognosticeerde uitgaven zijn doorgeschoven naar 2018.	635.000	V	I	122.000	V	I
Woonwagenterreinen: De kosten van personele inzet waren hoger dan begroot, de op kosten onderhoud woonwagenstandplaatsen kon een voordeel gerealiseerd worden. De inkomsten uit standplaatsenverhuur waren hoger dan begroot door een hogere betalingsbereidheid en meer verhuurde plekken.	50.000	N	I	43.000	V	I
Overig	3.000	N	I	5.000	N	I

3.5.5.3 Verschillenverklaring reserves

Omschrijving (bedragen * € 1)	Bedrag	V/N	I/S
De nazorgbudgetten van de afgesloten grondexploitaties Bolwerk en Drie Notenboomen zijn in 2017 in een reserve gestort. De verrekening met de reserve is lager geweest dan geraamd. Dit komt omdat voor 2017 verwachte uitgaven zijn doorgeschoven in de tijd.	70.000	N	I
Bij de reserve Wijkontwikkeling was voor 2017 een onttrekking verwacht. Deze onttrekking heeft niet plaatsgevonden waardoor een nadeel ontstaat. In 2017 verwachte uitgaven zijn namelijk doorgeschoven naar 2018 wegens het ontbreken van facturen van de aannemer. Aan de raad wordt voorgesteld het hierdoor ontstane voordeel op de exploitatie toe te voegen aan de reserve Wijkontwikkeling.	500.000	N	I

3.5.5.4 Investerings

Investerings op basis van jaar gereed (bedragen * € 1.000)	Gepland 2017	Werkelijk 2017	Vershil
Herinrichting woonwagenlocatie	32	0	32
TOTAAL	32	0	32

Toelichting op het investeringsoverzicht

Herinrichting woonwagenlocatie

De afrondende investeringen in woonwagenlocaties zullen in 2018 plaatsvinden.



3.6 Duurzaamheid en stedelijk beheer

Bij de foto:

Uitreiking Groenprijs aan bewoners van Korte Akkeren voor het project Vlindervreugd aan de Da Costakade / Palmstraat.

Over het programma:

In 2016 zijn verdere stappen gezet om duurzaamheid steeds meer te integreren in stedelijk beheer en ontwikkelingen op sociaal, economisch en ecologisch terrein. Het college heeft Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2016-2019 vastgesteld op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde Vergroeningsagenda.

De aanleg van een gescheiden hemelwatersysteem verloopt voorspoedig. Ook op het gebied van huishoudelijk afval is ingezet op het verbeteren van het scheidingsgedrag. Ook zijn in 2016 grote stappen gezet richting het digitaliseren van parkeervergunningen.